

Obywatelska energetyka - dlaczego warto, jak zacząć i skorzystać ze wsparcia funduszy unijnych

Monika Jaszczka

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

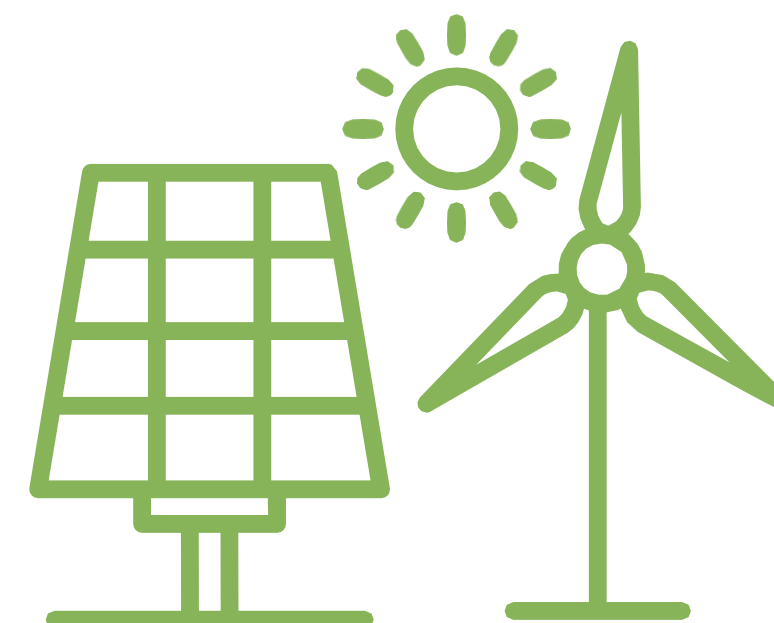
Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Energetyka obywatelska:

- **PROSUMENCI INDYWIDUALNI**
(jeden budynek np. dom jednorodzinny, szkoła, przedszkole)
- **PROSUMENCI ZBIOROWI, LOKATORSCY**
(jeden budynek wielolokalowy)
- **SPÓŁDZIELNIE ENERGETYCZNE**
(różnego rodzaju podmioty działające wspólnie na określonych przez siebie zasadach)
- **KLASTRY ENERGII**
(porozumienie działających lokalnie podmiotów)

Wspólnota Mieszkaniowa Śląska 12 w Szczycinie

- 2014 r - pierwsza inwestycja w OZE!
- pokrycie 87% zapotrzebowania na energię elektryczną i ciepło
- wzrost wartości mieszkań o 40%
- odłączenie od kotłowni węglowej, likwidacja piecyków gazowych
- pompy ciepła i kolektory słoneczne

Prosument zbiorowy

- Grupa udziałowców z **jednego** budynku wielolokalowego posiadających łącznie **jedną** instalację wytwórczą z OZE
- Każdy członek grupy posiada udział w instalacji i według niego przysługuje mu odpowiednia część wyprodukowanej energii.
- Instalacja **nie musi** być własnością prosumentów zbiorowych, może należeć np. do spółdzielni mieszkaniowej, być własnością sprzedawcy energii oddanej spółdzielni w leasing
- Rozliczenie na zasadzie net-billingu.
- Reprezentant prosumentów, np. spółdzielnia lub wspólnota mieszkaniowa
- Instalacje fotowoltaiczne mogą być zlokalizowane na dachu budynku, jego elewacji, balkonach itp.

Ryki, woj. lubelskie

Cel: 43 budynki / 600 mieszkań

Interdyscyplinarny Zakład Analiz Energetycznych (będący częścią Narodowego Centrum Badań Jądrowych), spółkę pracowniczą IDEA/NCBJ - Enercode oraz firmy PEB i IB Company.

Prosument lokatorski

- przyłączenie instalacji za licznikiem części wspólnej budynku wielolokalowego,
- budynek musi mieć **przeważającą funkcję mieszkalną**,
- mikroinstalacja (o maksymalnej mocy 50 kW) musi być zlokalizowana na budynku (np. na dachu, balkonie, elewacji), a nie na gruncie.
- moc mikroinstalacji nie może być większa niż moc przyłączeniowa całego budynku wielolokalowego (części wspólnej i indywidualnych lokali razem),
- energia produkowana przez instalację PV będzie zaspokajać **wyłącznie potrzeby wspólne**.
- **Najważniejsze!** – prosument lokatorski odzyska całą wartość energii oddanej do sieci.
- Nadwyżka ze sprzedaży energii (przychody) będą mogły posłużyć nie tylko do pokrywania kosztów związanych z energią, ale również tych dotyczących utrzymania budynków (np. na fundusz remontowy, ciepło, gaz, administrację, sprzętanie).

Wymagane: złożenie wniosku do swojego sprzedawcy energii!

Skarżysko-Kamienna Klimek Nieruchomości

Spółdzielcza 87

- węzeł cieplny indywidualny kompaktowy wymiennikowy zasilany z miejskiej sieci ciepłowniczej
- sprężarkowa pompa ciepła
- panele fotowoltaiczne (PV)
- **produkcja energii elektrycznej dla pokrycia zużycia części wspólnych, sprężarkowej pompy ciepła oraz sprzedaży energii elektrycznej do sieci elektroenergetycznej**

Skarżysko-Kamienna Klimek Nieruchomości

ul. Piłsudskiego 42 - Moc elektryczna OZE - 33,03 kW

pokrywa **100 %** zapotrzebowania budynku (części wspólnych) na energię elektryczną.

Nadwyżka mocy będzie sprzedawana do sieci. Koszt całkowity:

115'000 PLN netto, 124'200 PLN brutto, dofinansowanie z grantu OZE - **57'500 PLN**

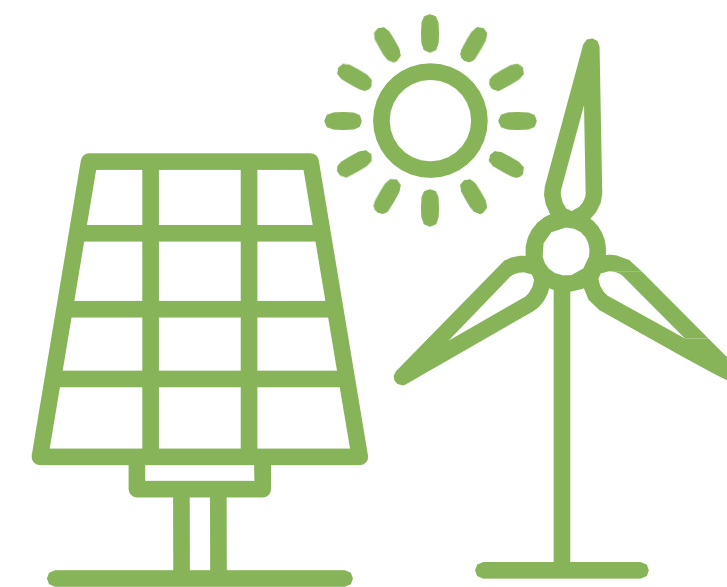
Klastry energii

czyli porozumienie pomiędzy różnymi podmiotami, dotyczące wytwarzania i równoważenia zapotrzebowania, dystrybucji lub obrotu energią.

Celem klastra energii jest rozwój energetyki rozproszonej opartej nie tylko o odnawialne, ale również konwencjonalne źródła energii, służący poprawie bezpieczeństwa energetycznego, poprawie środowiska naturalnego i wzmocnieniu lokalnej gospodarki.

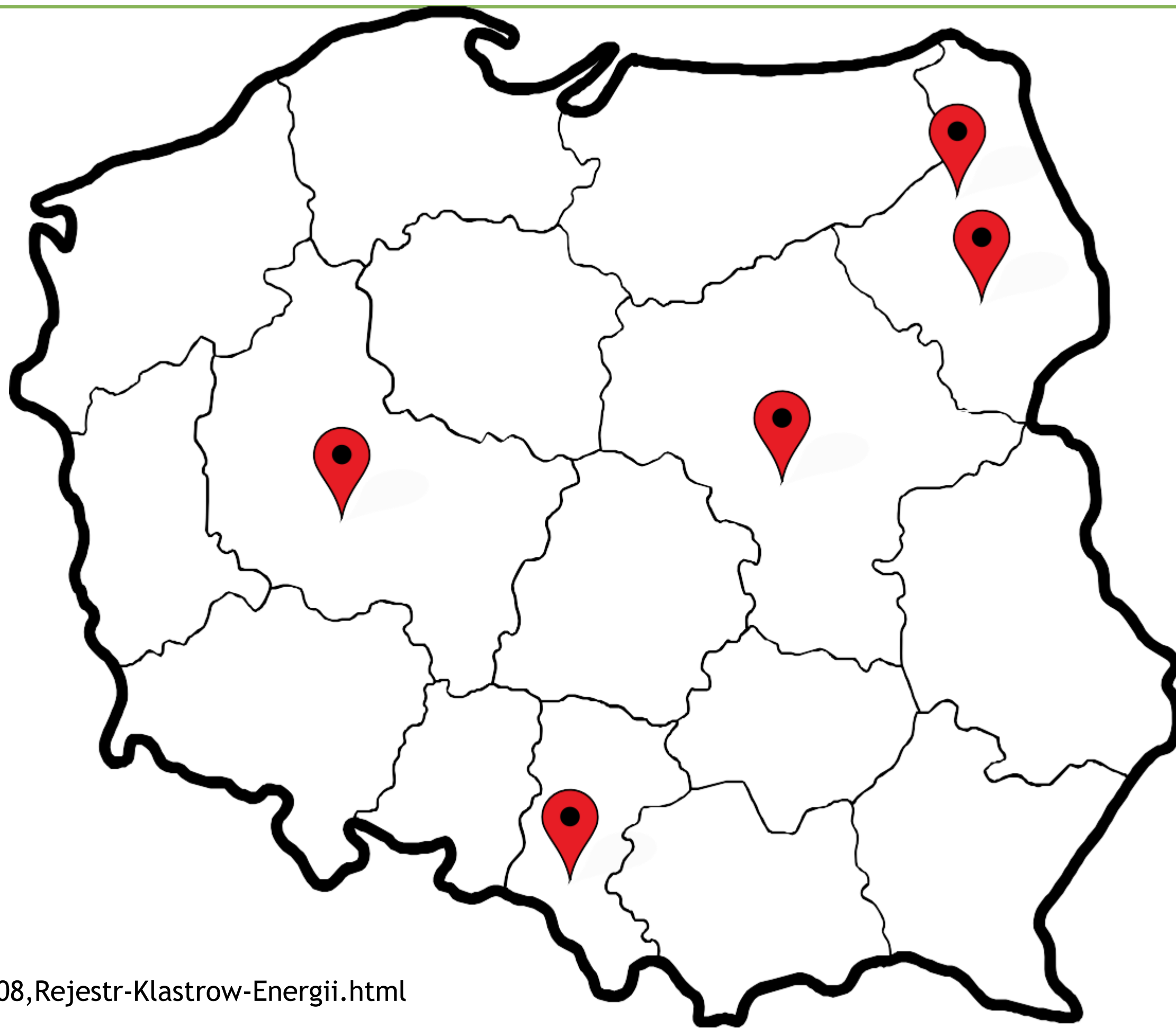
Klaster energii może zostać zawiązany i funkcjonować na obszarze nie większym niż **pięć gmin** lub **jeden powiat**.

CZŁONKAMI klastra mogą być osoby fizyczne, przedsiębiorstwa, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne.

5

**klastrów energii
zarejestrowanych
w URE
na ponad 200
działających w Polsce**

Obywatelskie społeczności energetyczne

Obywatelskie społeczności energetyczne (OSE)

- Obywatelskie społeczności energetyczne to podmioty, które będą mogły zakładać osoby fizyczne, jednostki samorządu terytorialnego i przedsiębiorcy.
- Mają zapewniać korzyści środowiskowe, gospodarcze lub społeczne dla swoich członków lub obszarów lokalnych na których działają.
- Społeczności mają bardzo szerokie możliwości prowadzenia działalności - znacznie szersze niż w przypadku spółdzielni, a nawet klastra. Są też prościej skonstruowane pod względem prawnym niż klaster.
- OSE można tworzyć również na terenach miast.

Obywatelskie społeczności energetyczne

Przedmiotem działalności nowych społeczności może być **tylko energia elektryczna** z pominięciem ciepła, a przecież dekarbonizacja sektora ciepłownictwa stanowi olbrzymie wyzwanie najbliższych lat.

Członkom nowych społeczności ustawodawca umożliwił jedynie **sprzedaż energii do przedsiębiorstwa energetycznego** po stałej cenie lub udział w aukcjach energii.

OSE w przeciwieństwie do spółdzielni energetycznych lub klastrów energii (zarejestrowanych w rejestrze Prezesa URE) **nie korzysta ze zwolnień** np. z **opłat dystrybucyjnych** (lub chociażby ich części).

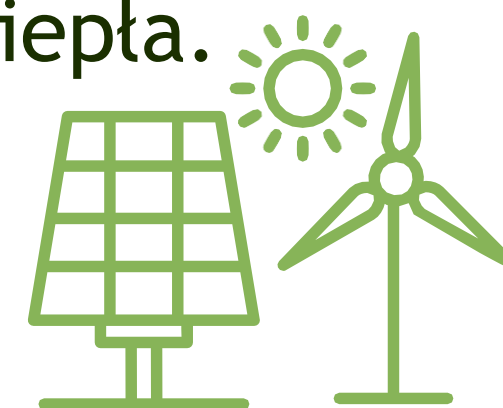
Obywatelskie społeczności energetyczne

Dlaczego spółdzielnia energetyczna jest najlepszym wyborem?

Spółdzielnia energetyczna to odpowiedź na potrzeby rozwoju odnawialnych źródeł energii w Polsce. Założenie spółdzielni energetycznej może być kluczowym krokiem w kierunku zrównoważonego rozwoju, zwiększenia niezależności energetycznej, a co najważniejsze - **obniżenia kosztów energii.**

Spółdzielnia może działać na obszarze obejmującym maksymalnie trzy gminy wiejskie lub miejsko-wiejskie, prosperuje w ramach działalności prowadzonej wyłącznie na rzecz spółdzielni oraz jej członków, a przedmiot jej działalności to **wytwarzanie przy użyciu instalacji OZE, obrót lub magazynowanie energii elektrycznej**, biogazu, biogazu rolniczego, biometanu lub ciepła.

Spółdzielnie energetyczne w Polsce

- Wszystkie oparte są na instalacji fotowoltaicznej
- Tylko jedna SE posiada magazyn energii (Puck)
  - Żadna nie wytwarza ciepła czy biogazu
- Obszar działania gminy miejsko-wiejskie oraz wiejskie
- Możliwość wytwarzania energii wyłącznie na potrzeby członków

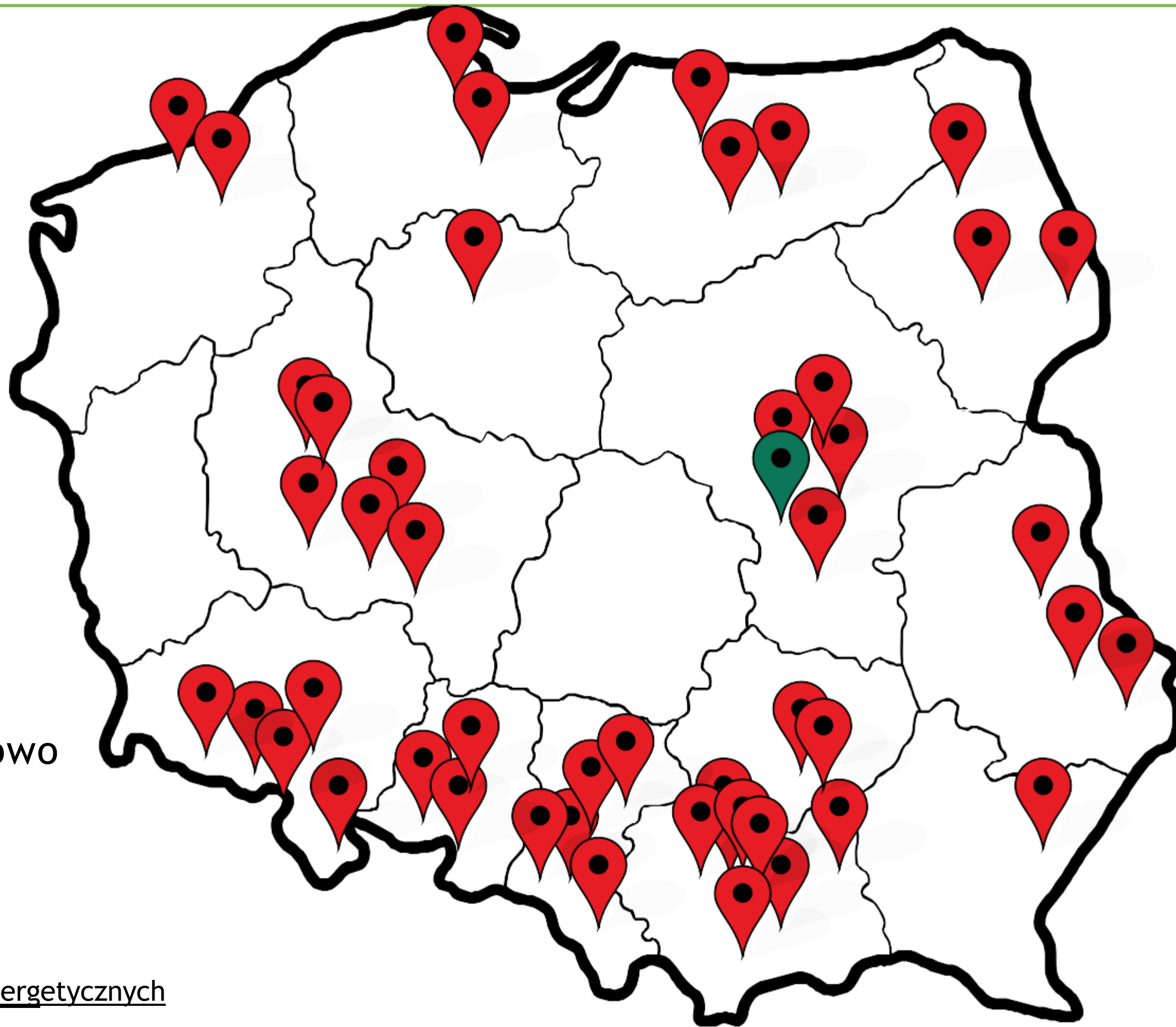
Bariery:

- Ograniczona działalność na rynku energii; brak możliwości sprzedaży energii
  - Brak współpracy z gminami i OSD
  - Początkowe koszty inwestycyjne
    - Brak profesjonalnej wiedzy
- Skomplikowany proces inwestycyjno-budowlany OZE

47 spółdzielnie energetyczne w Polsce

(Eisall Raszyn, Nadarzyn, Michałowo
pierwsza zarejestrowana
w 2021 roku)

Jakie mamy w Polsce spółdzielnie energetyczne?

założone przez osoby fizyczne:

Słoneczny Serock - najliczniejsza, ponad 60 członków, gmina udostępniła teren po wysypisku odpadów

Nasza Energia w Orłowcu skupiona wokół LGD Kłodzka Wstęga Sudetów: 15 osób i 1 obiekt hotelowy

Jakie mamy w Polsce spółdzielnie energetyczne?

założone przez przedsiębiorców - lokalne firmy, np.

Nasza Energia w Mszanie i Meander w Krzyżanowicach

podwarszawski Eisall (Raszyn, Nadarzyn, Michałowo)

przez Hrubieszowską Telewizję Kablową w Hrubieszowie
3 spółdzielnie energetyczne

Jakie mamy w Polsce spółdzielnie energetyczne?

założone przez jednostki samorządowe - jej członkami zazwyczaj są gminy, gminne ośrodki sportu, domy kultury, gminne biblioteki, gminne zakłady opieki zdrowotnej, np.

w Michałowie - urząd gminy, plany dołączenia biogazowni i mieszkańców

w Łądku Zdroju - urząd gminy, ośrodek kultury i ośrodek sportu

Sudecka Energia w Czadrowie - dwie gminy: Czarny Bór i Kamienna Góra oraz PGK Sanikom

Biodar w Ustroniu Morskim - urząd gminy, ośrodek kultury i firma zarządzająca gminną farmą fotowoltaiczną

Sąsiedzi w Pieniężnie - spółdzielnia socjalna Sąsiedzi, urząd gminy

Etapy założenia spółdzielni

1. zebranie min. ilości założycieli

2. statut

3. wpis w **KRS**

4. wpis w rejestrze **KOWR**

Statut spółdzielni energetycznej

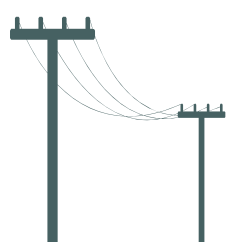
MUSI BYĆ ZGODNY Z **USTAWĄ O OZE** I ZAWIERAĆ:

Przedmiot działalności spółdzielni

Sposób rozliczania się z wytworzonej i zużytej energii

Zasady ewentualnego rozliczania zakupionej energii

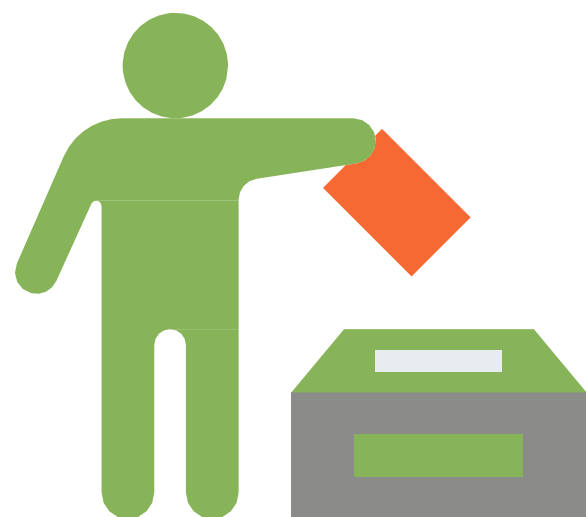
Wybór władz spółdzielni

Zarząd

Rada nadzorcza

Ewentualnie inne organy przewidziane przez statut

Władze spółdzielni w **KOLEJNYCH KADENCJACH**
wybierają członkowie spółdzielni w **TAJNYM** głosowaniu

WAŻNE: 1 członek = 1 głos

Rejestracja spółdzielni w

Wniosek do KRS należy złożyć **WYŁĄCZNIE**
w formie elektronicznej przez Portal Rejestrów Sądowych

NIEZBĘDNE ZAŁĄCZNIKI

Statut spółdzielni
Protokół stwierdzający wybór zarządu i rady nadzorczej
spółdzielni

Analiza techniczno-finansowa

Spółdzielnia potrzebuje analizy, by stwierdzić czy spełni 40% próg zapotrzebowania na energię elektryczną, docelowo 70%

Kompleksowa analiza historycznego zapotrzebowania spółdzielców na energię elektryczną

Oszacowanie prognoz zapotrzebowania i wydajności

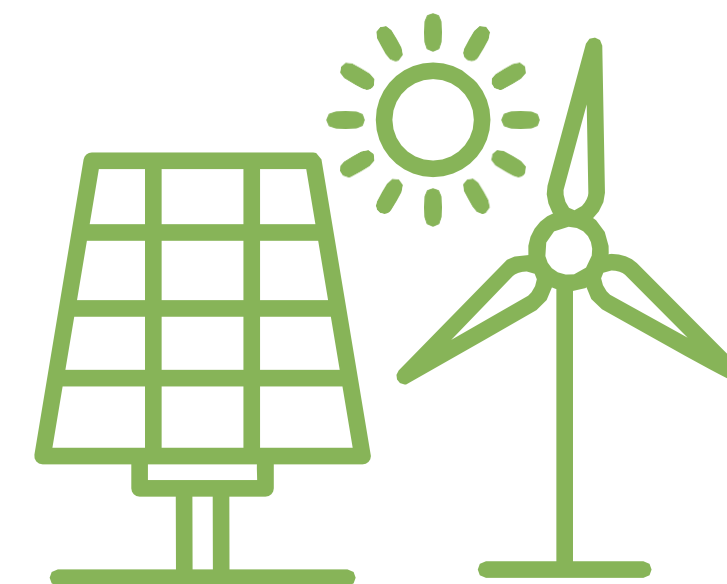
Wpis do KOWR

Wniosek o zamieszczenie danych w wykazie spółdzielni energetycznych jest składany do Dyrektora Generalnego KOWR wraz z oświadczeniem o prawdziwości zawartych w nim danych

Wniosek

Oświadczenie

Warunki

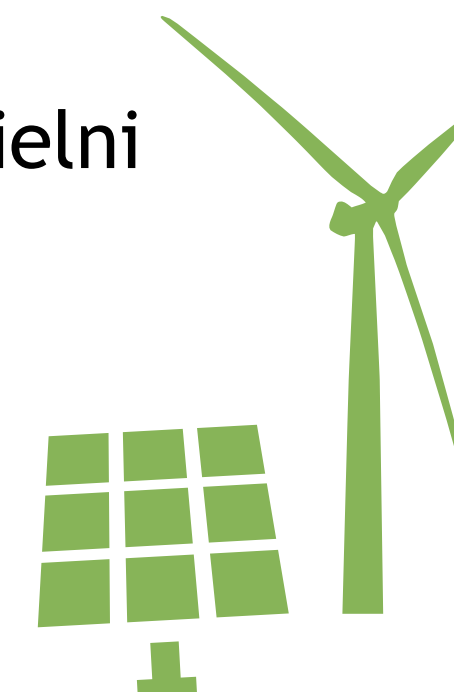

Rozpoczęcie działalności

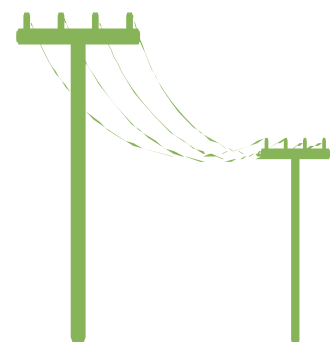
Obowiązek wpisu do rejestru małych instalacji lub rejestru wytwórców z biogazu rolniczego

>1 MW = potrzebna koncesja

* Nie wszystkie spółki obrotu energią mogą odkupywać energię od spółdzielni
Potrzebna jest umowa z Operatorem Systemu Dystrybucyjnego

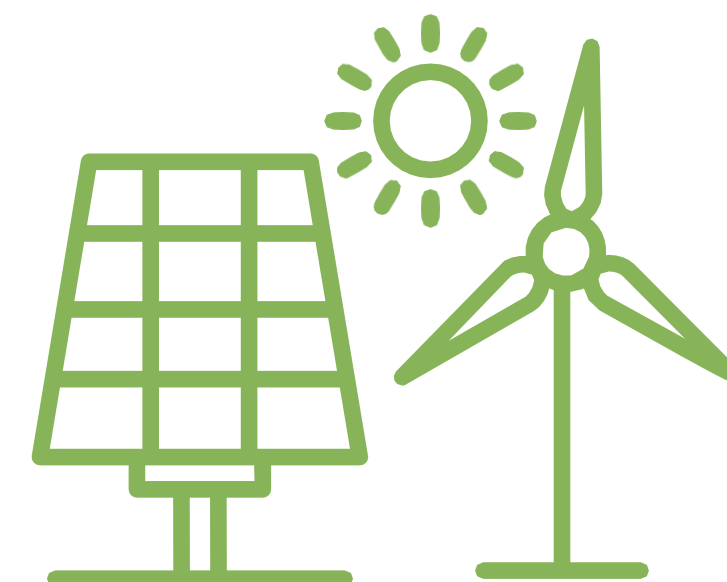
Warunki założenia spółdzielni energetycznej

rozliczenie energii wprowadzanej do sieci wobec pobranej
następuje w stosunku **1:0,6**

spółdzielnie, które złożą wniosek o rejestrację do 31.12.2025
mają wymóg pokrycia tylko **40%** zapotrzebowania na energię
z OZE, **nie 70%**

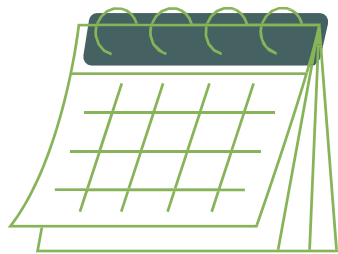

Rozliczenie

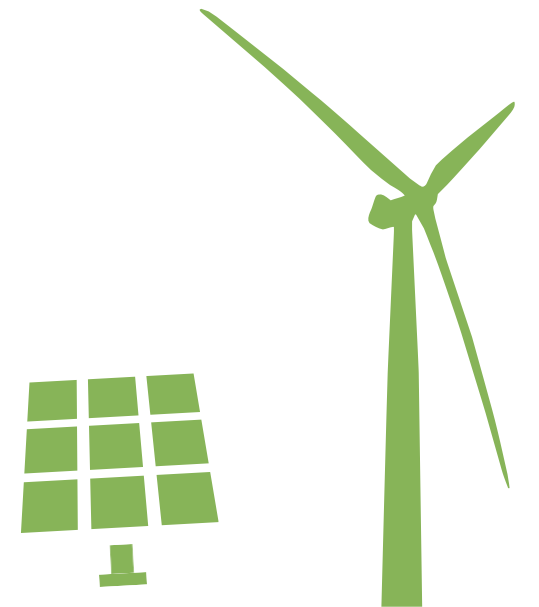
SPRAWOZDANIE ROCZNIE DO KOWR

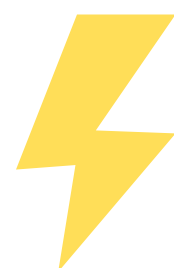
Ilość zużytej lub wyprodukowanej energii, gazu lub ciepła w ujęciu miesięcznym

Do 60 dni od zakończenia roku kalendarzowego

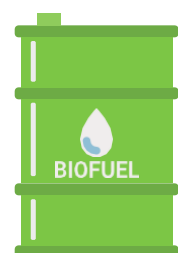
Spółdzielnia energetyczna w liczbach:

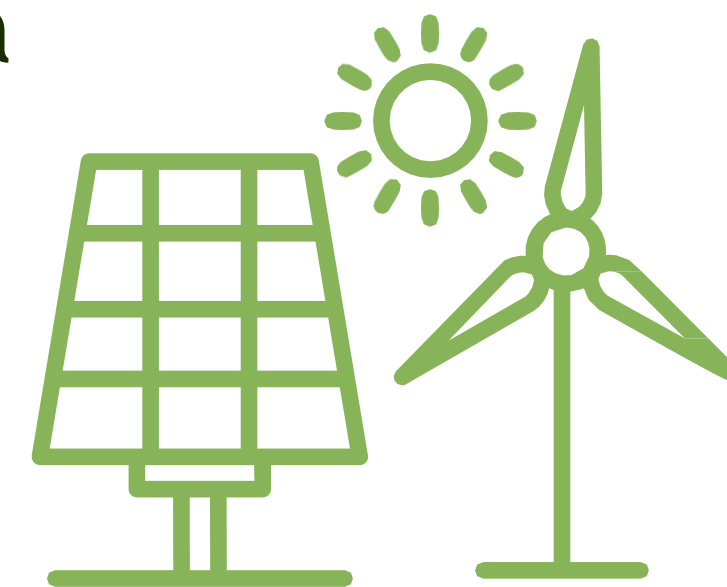
Łączna moc zainstalowana wszystkich instalacji OZE
nie przekracza 10 MW

Łączna moc osiągalna cieplna nie przekracza 30 MW

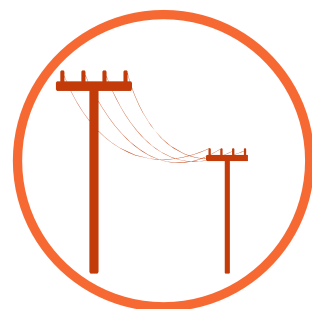

Łączna wydajność instalacji nie przekracza
40 mln m³ gazu

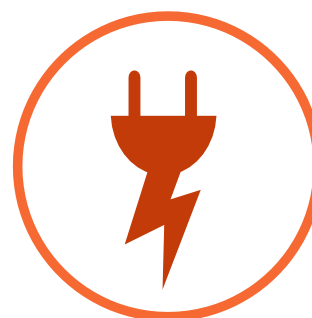
Zwolnienia z wybranych opłat:

Opłaty dystrybucyjne
zmienne

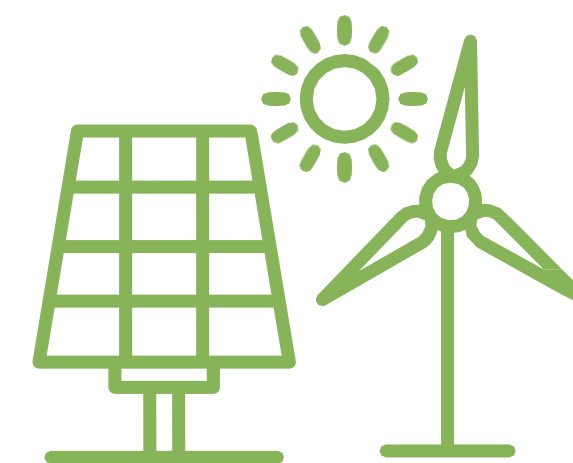
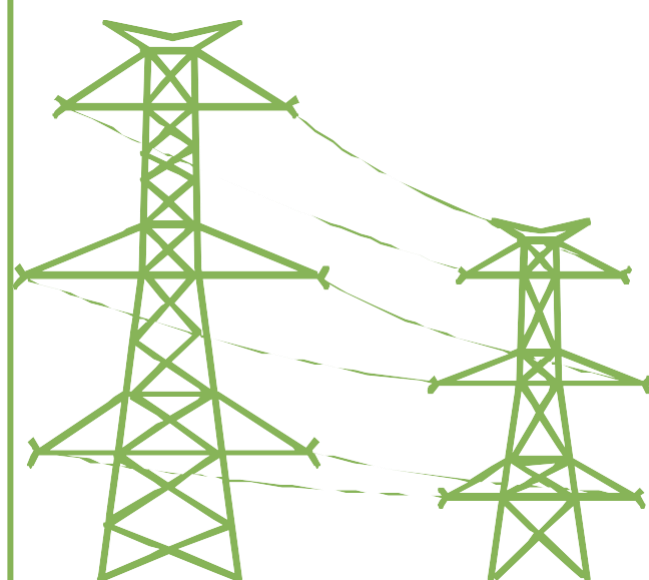
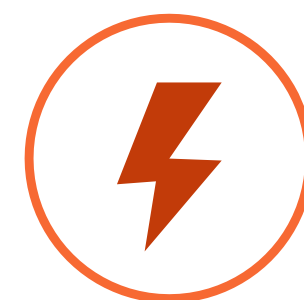
Opłaty OZE

Opłaty mocowe

Podatek akcyzowy
(do 1 MW)

Opłaty kogeneracyjne

Rozliczenia w spółdzielni

Spółdzielnia energetyczna może wytwarzać energię z odnawialnych źródeł wyłącznie na **potrzeby własne** oraz jej członków.

Jej działalność nie obejmuje sprzedaży energii podmiotom trzecim.

Przepisy przewidują osobny system wsparcia (**net-metering**) dla spółdzielni energetycznych

*Cena za energię kupowaną w ramach spółdzielni jest niższa niż ta z sieci energetycznej, a zyski prosumenta w ramach spółdzielni są zdecydowanie wyższe niż wynikające z rozliczenia z energetyką po obowiązujących cenach.

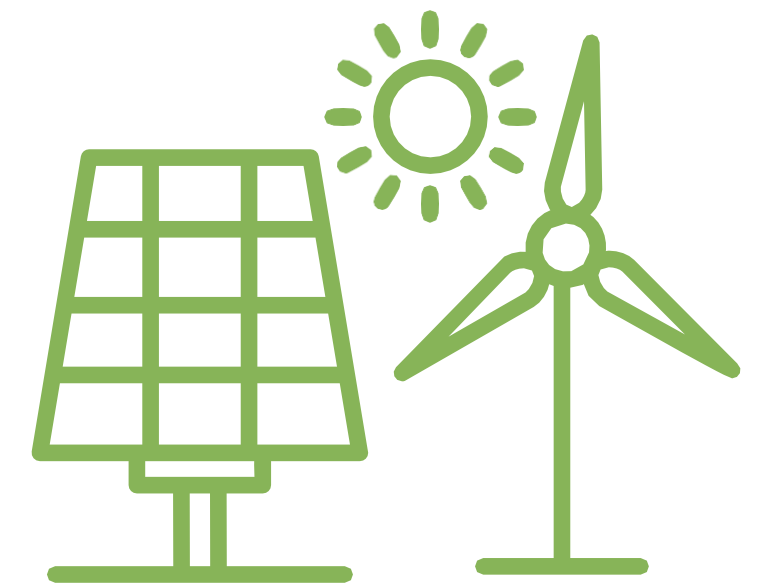
Korzyści społeczności energetycznych:

- Demokracja energetyczna (1 członek = 1 głos)
- Redukcja kosztów inwestycji OZE
- Walka z ubóstwem energetycznym
- Bezpieczeństwo energetyczne
- Zielone miejsca pracy

Wsparcie od instytucji

- Informowanie o korzyściach, jakie płyną z kolektywnego wytwarzania energii z OZE
- Doradztwo - organizowanie warsztatów dla społeczności lokalnych
- Przeprowadzanie analiz lokalnego potencjału wytwarzania energii z OZE (mapa interesariuszy, infrastruktura, warunki terenowe itp.)
- Określenie lokalnych przepisów zarządzania gruntami i nieruchomościami oraz planowania przestrzennego

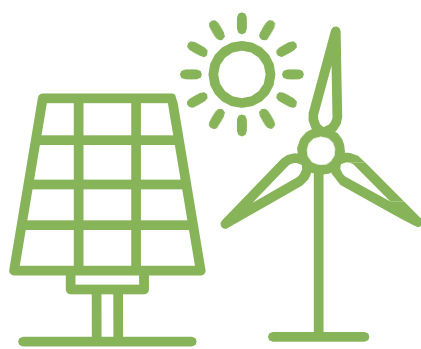
Finasowanie elementów energetyki rozproszonej przez NFOŚiGW i banki

**Nabór wniosków - Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej -...**

 Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki...

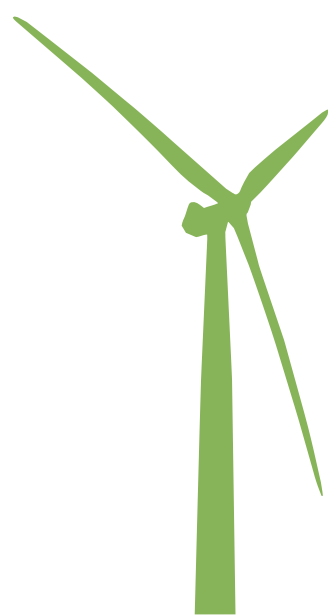

- Zeroemisyjny system energetyczny, **Agroenergia** Część 1) Mikroinstalacje, pompy ciepła i towarzyszące magazyny energii (nabory są prowadzone przez fundusze wojewódzkie)
- Zeroemisyjny system energetyczny, **Mój Prąd**, Część 3) Program Mój Prąd na lata 2024 - 2027((Szósty nabór wniosków w programie Mój Prąd, z budżetem do 400 mln zł);
- Zeroemisyjny system energetyczny, **Wsparcie wykorzystania magazynów oraz innych urządzeń na cele stabilizacji sieci** - program dla OSD (22.04.2024 r. - 19.12.2025r.
- Zeroemisyjny system energetyczny, **Kogeneracja dla Energetyki i Przemysłu** (22.04.2024 r. - 19.12.2025r, budowy lub/i przebudowy jednostek wytwórczych o łącznej mocy zainstalowanej nie mniejszej niż 10 MW, pracujących w warunkach wysokosprawnej kogeneracji);

- Zeroemisyjny system energetyczny, **Energia dla wsi** (planowany IV kw. 2024 / I kw. 2025, Pożyczka: do 25 mln zł / do 100% kosztów kwalifikowanych (dofinansowanie budowy biogazowni, elektrowni wodnych, instalacji fotowoltaicznej lub turbiny wiatrowej.) Dotacja: do 20 mln zł / do 45% kosztów kwalifikowanych (dofinansowanie biogazowni i elektrowni wodnych))
- Zeroemisyjny system energetyczny, **Moja elektrownia wiatrowa** (17.06.2024 - 16.06.2025 r. jednak nie dłużej niż do wyczerpania alokacji środków w wysokości 50 mln zł trwa ciągły nabór wniosków, Wsparcie zakupu i montażu przydomowej siłowni wiatrowej albo zakupu i montażu przydomowej siłowni wiatrowej wraz z magazynem energii elektrycznej);
- Dobra jakość powietrza, **Moje Ciepło** (program dofinansowania pomp ciepła, 29.04.2022 - 29.11.2024);

- Współfinansowanie projektów realizowanych w ramach Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (**FEnIKS**),
Część 2) Rozwój OZE

- Rozwój OZE. Projekt „**BOŚ Bank na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej**” jest realizowany ze środków grantu przyznanego przez Europejski Bank Inwestycyjny w ramach inicjatywy ELENA (European Local Energy Assistance/Europejska pomoc na rzecz energetyki lokalnej). Inicjatywa ELENA finansowana jest z programu Unii Europejskiej Horyzont 2020.

- **Bank Gospodarstwa Krajowego** w obszarze **Efektywności energetycznej i OZE** proponuje:

1. pożyczkę wspierającą zieloną transformację miast,
2. pożyczkę na wspieranie odnawialnych źródeł energii
3. grant OZE.

PYTANIA?

PYTANIA?

PYTANIA?

PYTANIA?

ZAPRASZAMY NA NASZE STRONY:

WWW.ZIELONASIEC.PL

WIECEJNIZENERGIA.PL

DZIEKUJEMY ZA UWAGĘ!

Monika Jaszczka

monikajaszczka@zielonasiec.pl

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

